

Ders : 237**Konu : Hz. Peygamber (s.a.v.) ve Birlikte Yaşama Ahlâkı-I**

Resûlullah (s.a.v.), her konuda insanlığın rehberidir. Fert ve toplum hayatının ideal bir örneğidir. Bu özelliği nedeniyle O, *“Rehber-i Küll”*¹ olarak isimlendirilmiştir. Onun ideal bir aile hayatı vardır. O, hayırlı bir eş, şefkatli bir babadır. Savaşta bir komutan, antlaşma masasında barışsever bir diplomat, adalet ve iyilik örneği bir devlet revidir. Ashâbına karşı müşfik bir dost, mazluma ve garibe uzanan merhamet timsalidir. Hepsinin önünde olan özelliği ise; Allah’ın kitabında övdüğü bir peygamber olmasıdır.

Hız. Muhammed (s.a.v.), fert olarak eşsiz ve örnek insan, toplum hayatında huzur ve barışın sembolüdür. İnsanlığın en yüksek noktasında ve her konuda ideal bir örnek olarak Hız. Muhammed (s.a.v.) vardır.

Cenâb-ı Hak şöyle buyurmaktadır:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

*“Andolsun ki, Resûlullah, sizin için, Allah’a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah’ı çok zikredenler için güzel bir örnektir.”*²

Resûlullah (s.a.v.)’in ahlakı Kur’an’dı. Hız. Aişe (r.anha)’dan rivayete göre o şöyle demiştir: *“Nebi (s.a.v.)’in ahlakı Kur’an idi.”*³

Bütün bu özellikleri nedeniyle ki, Peygamber Efendimiz (as)’ın getirdiği nizam ve sistem hem onun hayatta olduğu zaman zarfında hem de onun dar-ı bekaya intikalinden sonra yerine geçen halifeleri zamanında toplumunda yer alan bütün insanlar mesut ve bahtiyar olmuşlardır. Tabiri caizse dünyada cennet hayatı yaşamışlardır. Hakkın, adaletin, sevginin, barışın, kardeşliğin, eşitliğin, saygının, sözde durmanın, yapılan işin en sağlamlarının yapıldığı vs. Bugün de başta biz Müslümanlar olmak üzere bütün toplumun huzura, kardeşliğe, anlayışa ve barışa çok büyük ihtiyacımız vardır. Bunu da her konuda Hız. Peygamber (s.a.v.)’i örnek alarak, izleyerek, birbirimizin karşılıklı haklarına riayet ederek elde etme imkanımız vardır. Böyle yaparsak hem maddeten hem de manen güçlü oluruz. Kardeşlik bağlarımız kuvvet kazanmış olur. İşte burada başta Allah ile sonra da Allah’ın Rasulü ile aramızı düzeltmemiz gerekir. Bunun için de Müslümanlar olarak Allah’a karşı kulluğumuzu, birlikte yaşadığımız insanlara karşı da hak ve sorumluluklarımızı şu alanlarda tekrar gözden geçirmeliyiz:

1. Rabbimiz İle Birlikteliğimiz

Bizi yaratan, sayısız nimet bahşeden, her an muhtaç olduğumuz, kulluk yapmakla mükellef olduğumuz, eşi, benzeri ve ortağı olmayan yegane güç Rabbimiz Teala’dır.

Rabbimiz ile birlikteliğimiz, güzel edep, korku/haşyet ve murakabe halini devam ettirmekle, devamlı olarak denetlendiğimizi bilerek kendimizi denetlemekle gerçekleşir. Allah’a karşı güzel

¹ Her konuda rehber insan

² Ahzâb, 33: 21

³ Müslim, Müsâfirîn, 139

edep, Allah tarafından edeplenmiş olan en büyük edepli olan zatın yani Hz. Peygamber (s.a.v.)'in edebiyale edeplenmekleedir. Allah korkusu; Allah'ın sevgisini kaybetmekten ve azabına düşmekten korkmak, emrettiklerine uymak, yasakladıklarından, sakınmakla gerçekleşir. Allah'ın bizi devamlı denetlediği gerçeğini bilerek, inanarak kendimizi denetlemek, hem doğru olanı terketmemek, yasak olanı işlemekten sakınmakla olur.

Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

“Nerede olsanız, O sizinle beraberdir. Allah yaptıklarınızı görür.”⁴

Biz, Allah'a karşı iman, takva, sabır ve ihsânın gereğini yerine getirerek beraber olursak; Allah da ikramıyla ve yardımıyla bizimle olur.

2. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Gıyabında Peygamber ile Birlikteliğimiz

Hz. Peygamber (s.a.v.) ile birliktelik, sünnetine tabi olmak, izlememizi emrettiği her emrini yapmak, yasakladığı her yaşağı terk etmek, sevap umulan her uygulamasını imkân nisbetinde yapmak ve onun davasına dört elle sarılmakla olur. Hz. Peygamber (s.a.v.)'e uymak, Allah'ı sevdiğimizizin isbatıdır. Allah'a itaat, ancak Resûllullah (s.a.v.)'e itaat etmekle gerçekleşir.

Rabbimiz, Resûllullah (s.a.v.)'e tabi olmayı emretmiş ve şöyle buyurmuştur:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“(Resûlüm!) De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah Ğafûrdur, Rahîmdir.”⁵

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا

“Kim Resûl'e itaat ederse muhakkak Allah'a itaat etmiş olur. Yüz çevirene gelince, seni onların başına bekçi göndermedik!”⁶

*“Üsve-i Hasene o Şâh-ı Rusul,
Onda edeb, onda hayâ ve usûl,
Hilkâti en güzel, en sevgili kul,
Âlemlere rahmet gelen Peygamber!”*

Z. Gül

3. Allah Dostları ve Âlimlerle Birlikteliğimiz

Allah Teâlâ'nın dostları ile beraberlik, hürmet ve hizmet esasına dayanır. Âlimlerle beraberlik, İslâmî sorumluluklarımızı onlardan öğrenirken ve soru sorarken kibirle değil, tevazu ile sormak ve davranmaktır. İlmiyle âmil, sâlih ve muslih âlimlerden, iman ve takvasıyla Allah dostu olduğuna dair hüsnü zan edilenlerden, hem kendimiz hem de ümmetin felahı için dua isteyelim.

Zira Hz. Peygamber (s.a.v.), Üveys el-Karânî için Hz. Ömer(r.a.)'a şöyle buyurmuştur:

“O, (bir şeyin olması için) Allah'a dua edecek olsa, Allah onun duasını kabul eder. Senin için mağfiret dilemesini temin edebilirsen, fırsatı kaçırma, bunu yap!”⁷

⁴ Hadîd, 57: 4-5

⁵ Âl-i İmrân, 3:31

⁶ Nisâ, 4: 80

⁷ Müslim, Fezâilü's-Sahâbe, 225

Ancak, Allah dostlarını da âlimleri de ve kendimizi de Allah ve Resûlünün önüne geçirmemek gerekir.

Çünkü bu konuda Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

“Ey iman edenler! Allah’ın ve Resûlünün önüne geçmeyin. Allah’tan korkun. Şüphesiz Allah işitendir, bilendir.”⁸

“Öne geçmek”ten maksat, bir durumu Allah ve Resûlü onunla hükmetmezden önce işlemeyin, buna cesaret göstermeyin ve kesinleştirmeyin. Ancak onun yapılmasına izin verilirse yapın demektir. Bu ayet, Kitap ve Sünnet’in ışığında yapılmak istenen herhangi bir işin yapılmasına izin vermemekte ve Kitap ve Sünnete muhalefet etmekten sakındırmaktadır. Yani Kitap ve Sünnet’e müracaat etmeden herhangi bir hükme varmayın, demektir.⁹

Bunlar Allah Teâlâ’nın inanan kullarına kazandırmak istediği edeblerdir. Böylece Resûlullah (s.a.v.)’e karşı hürmet, saygı ile davranacaklardır. Bu ayet; ey îmân edenler, Allah’ın ve Resûlünün önüne geçmeyin. Resûlünden önce herhangi bir şeye koşmayın. Bütün işlerde ona tâbi olun, demektir.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Muaz (r.a.)’ı Yemen’e gönderdiği vakit ona:

- “Ne ile hükmedeceksin?” diye sormuştu. Muâz (r.a.):

- Allah’ın kitabıyla, dedi. Hz. Peygamber (s.a.v.):

- “Şayet onda bulamazsan?” diye sordu, Muâz (r.a.):

- Allah Resûlü’nün sünneti ile, dedi. Efendimiz (s.a.v.)’in:

- “Onda da bulamazsan?” sorusuna Muâz (r.a.):

- Kendi görüşümle ictihâd ederim, dedi. Allah Resûlü (s.a.v.), Muâz (r.a.)’ın göğsüne vurarak: “Allah Resûlü’nün elçisini Resûlullah’ın hoşlandığına muvaffak kılan Allah’a hamdolsun” buyurdu.¹⁰

Bu olayda, Hz. Muâz kendi görüşünü, düşüncesini ve ictihadını Kitâb ve Sünnet’ten sonraya bırakmıştır. Şayet Kitâb ve Sünnet’te aramazdan önce kendi görüş ve ictihadını öne geçirmiş olsaydı, bu dahi Allah ve Resûlü’nün huzurunda öne geçme kâbilinden olurdu. İbni Abbâs’tan rivayetle Ali b. Ebû Talha, “Allah’ın ve Resûlünün huzurunda öne geçmeyin.” Âyetini: Kitâb ve Sünnet’e muhalif şeyler söylemeyin, şeklinde açıklar. Dahhâk da der ki: “Allah ve Resûlü olmaksızın dininizin kanunlarından herhangi bir işe hüküm vermeyin.”¹¹ “Ve (emrolduğunuz hususlarda) Allah’tan korkun. Muhakkak ki Allah, Semî’ (sizin sözlerinizi en iyi işiten)dir, Alîm (niyetlerinizi en iyi bilen) dir.”¹² Yani eğer Allah ve Peygamberini önemsemeyip kendi kendinize hüküm verir ve rastgele görüşlerinizi, Allah’ın ve Peygamberi’nin emirlerinin üstünde tutarsanız biliniz ki bütün sözlerinizi duyan ve niyetlerinizi bilen Allah’la (O’nun azabıyla) karşılaşacaksınız.

⁸ Hucurât, 49: 1

⁹ Büyük Kur’an Tefsiri, Ali Arslan, C.14, sh.392

¹⁰ Ebû Dâvûd, Akdiye 11

¹¹ İbn Kesir Tefsiri, C.6, sh.367

¹² Hucurât, 49: 1

Nitekim diğer bir ayette de şöyle buyurulmaktadır:

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا

“Allah ve Resûlü bir işe hüküm verdiği zaman, inanmış bir erkek ve kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Her kim Allah ve Resûlüne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur.”¹³

Çünkü Allah ve Resûlünü, rehberi ve hak yolu gösterici olarak kabul eden kişi, bu inancında samimi ise; Allah ve Resûlü'nün bir emri veya yasağı olup olmadığını, varsa ne olduğunu araştırıp öğrenmeden kendi kendine fikir ve görüşler ortaya süremez. Bu, imanın ilk ve temel şartıdır. Ayet bu açıdan mü'minleri ikaz ederek, bu konuda Allah'tan korkmalarını emretmektedir. Ayrıca bu durum, müslümanların sadece şahsi işlerine mahsus değildir. Bilakis onların her çeşit sosyal işlerini (yönetim, ticaret, evlenme-boşanma... vb.) de kapsamaktadır.¹⁴

*“Büyüklerle oturun, âlimlerle konuşun,
Hakimlerle buluşun”¹⁵ budur yolu oluşun!*

N. Fazıl Kısakürek

Alınacak Dersler:

1. Resûlullah (s.a.v.), her konuda insanlığın rehberidir.
2. Takva, Allah'ın sevgisini kaybetmekten ve azabına düşmekten korkmak; emrettiklerine uymak, yasakladıklarından, sakınmakla gerçekleşir.
3. Hz. Peygamber (s.a.v.)'e uymak, Allah'ı sevdiğimizizin isbatıdır. Allah'a itaat, ancak Resûlullah (s.a.v.)'e itaat etmekle gerçekleşir.
4. Allah Teâlâ'nın dostlarına ve âlimlere karşı hürmet ve saygıda kusur edilmemeli, edeple davranılmalıdır.
5. Kitap ve Sünnet'e müracaat etmeden herhangi bir hükme varmamalı, Allah ve Resûlünün önüne geçmemelidir.

Not: Bu hafta;

1. Ahzâb suresinin 36. ayetinin tefsirini okuyalım.
2. Bu dersi aile fertlerimizle birlikte de işleyelim.

¹³ Ahzâb, 33: 36

¹⁴ Tefhîmü'l-Kur'an, C.5, sh.433-434

¹⁵ Riyâzû's-Sâlihîn, C. 2, sh. 533.